

Posudek vedoucího diplomové práce

KULDOVÁ, Michaela. *Psychologie milostné korespondence*. Praha: Katedra psychologie Pedagogické fakulty UK, 2009.

Původní otázkou k provedení výzkumu bylo, jak je to možné, že jsou lidé schopni se zamilovat třeba až k sňatku jen na základě toho, že si dopisují? Není dokonce možné, že by se jinak, při bezprostředním kontaktu, pár vůbec neutvořil? Vždyť tento kontakt bývá, třeba už jen pro komunikaci obecně, považován za plný, zatímco ten psací za velmi ochuzený, nepřesvědčivý, odcizený (viz již antické názory).

Autorka neměla k dispozici milostnou korespondenci na úplnou dálku, její dva korespondenti si psali přes týden a o víkendu se jim podařilo být spolu. Těžko odhadnout, zda by bez této korespondence dosáhli takového zamilování: ale bezesporu k tomu dopisování velmi přispělo. To se diplomandka snaží ukázat tím, že analyzuje zejména nejrůznější funkce, které dopisy plnily.

Teoretická část práce nám představí několik možná hlavních aspektů, jimiž se takové dopisování vyznačuje (např. stylizace, časová prodleva, estetická funkce). Partie, stejně jako ostatní části textu, je hezky napsaná, i s ukázkami už z dopisů. Bylo by ideální pokusit se sjednotit aspekty do nějakého modelu, ale chápu, že by to bylo nesmírně obtížné, a ani jsem se sám o to nepokoušel. Zdá se, že se zde na nic důležitého asi nezapomnělo, a co třeba není vždy přesně použito, je alespoň tématizováno: nevím třeba, zda názor Lastera (s. 18) o nutnosti zabývat se přítomností míří právě na soustředění se na svoje prožitky při psaní; to je poněkud křečovité použití cizího názoru (když jde o psaní k nepřítomnému milému); ale téma nějaké dialektiky času je tím zaznamenáno; dokonce by šlo uvažovat, zda tím (jeho myšlenou přítomnosti v době psaní s počasím, okolím i s jinými kontexty, než bylo nebo bude setkání) neprobíhá sebezaplétání se do lásky.

Autorka vůbec osciluje mezi určitým erotickým versus hodnotovým pohledem na lásku, kde tou hlavní hodnotou pro utvoření vztahu je (v běžné řeči) říkat pravdu, mluvit upřímně, v té "vědeckější" řeči dávat třeba objektivní zpětnou vazbu.

To se týká už druhé, výzkumné části. Zde je velmi hezky a dost úplně rozebrána roční korespondence mladé dvojice ze sedmdesátých let, opravdu nádherný materiál, za jehož získání bych připsal kladný bod i autorce. Série dopisů je rozdělena podle fází vývoje vztahu na základě jejich velmi bystré a citlivé interpretace. Diplomandka výborně cítí pragmatické tahy v jednotlivých textech a dobře charakterizuje, aniž by je zesměšnila, některá nápadná místa, vymykající se právě hodnotovému, racionálnímu, informativnímu postupu pisatelů. V další části se jí podařilo všimnout si důležitých "topoi" těchto artefaktů, jako způsob vyznání lásky, oslovení, použití vyššího stylu, počasí, aktuální dění, příroda, společné místo. Na konec se vlastně částečně vrací k aspektům z teoretické části (např. stylizace), ale tentokrát už naplněných zanalyzovaným empirickým materiálem.

Výše zmíněná oscilace je podle mě způsobena, že autorka v tomto možná příliš obtížném zadání nemohla mít kvalitní teorii lásky: kde ji vzít?, u J. Lacana? Pro korespondenci by musela jít asi i za něj. Zamilovaná Zdena třeba píše: "Přátelství, láska." Přidejme zde i sex. Dalo by se operovat v této trojici? Jak sem začlenit poznání, upřímnost, pravdu a třeba i zpětnou vazbu, které zde opravdu nějak fungují, ale přesně jak? Jak se spojují s aktem psaní? Atd.

Autorce bych jinak navrhl dvojku, ale vzhledem k obtížnosti problematiky se nakonec přikláním k slabší jednotce ("výborně").

V Praze, 30. 8. 2009

doc. Miloš Kučera, CSc.